RAJMUND KUPAREO

NAD KOLIEVKOM SRDCA

24697

Djela istog pisca:

„Pjesme i psalmi“ (1939.)
„U morskoj kući“ (roman 1940.)
„Baraban“ (roman 1943.)

Prof. [illegible]
na uspomenu

[illegible]

Zgb. 4 I 80

Rajmund Kupareo: **Nad koljevkom srdca**

ZAGREB, 1945.

Uspavanka

Snivaj, srdce, snivaj!
Dok na nebu zviezde niču,
Čudnu ću ti pričat priču.
Snivaj, srdce, snivaj!

Anđelak se neki skrio
U raj ne htje da se vrati,
Jer je srdce imat htio,
Kojim čovjek mnogo pati.

Vidio je, kako ljudi
Radi srdca Kristu hrle.
Pak se u njem želja zbudi,
Da i njega djeca grle.

Gledao je, kako mati
Čedance pod srdcem nosi,
Ma da plače, ma da pati,
Veću sreću ta ne prosi.

I peru je pjesnikovu
Dobro srdce izvor žara
Pak je patnju htio ovu,
Što čudesa sva ta stvara.

Snivaj, srdce, snivaj!
Radi patnje tvoje svete
Anđelak je posto diete.
Snivaj, srdce, snivaj!

Isus na saonicama

Resnik kraj Zagreba

ISUS NA SAONICAMA

(Viaticum)

Idemo, Isuse! Na kraj sela
Baka neka žudi Tvoje lice,
Vozit će nas preko polja biela
Saonice.

Danas će i ribe sretne biti,
Kad osjete tvoje noge meke,
Jer mi ćemo jutros prolaziti
Iznad rieke.

O kako je težko gladnom zecu,
Kad pred nama traži spas u biegu
Svrni blagi pogled na tu djecu,
Što kleče u sniegu!

Vratit ću se sam, jer nakraj sela
Ti ćeš baki odkrit Svoje lice,
A onda će preko neba biela
Letjet saonice.

PROLJEĆE ŠETA S ISUSOM

Bi li tko, Isuse, jutros pogodio,
Zašto ptice sladko pjevaju u cvieću?
— Jer imale nisu radi zime sreću
Zapjevati Tebi, kad si se rodio.

Gle, kako se grana cvjetna uzbibala
Od smieha pastira, što se na njoj njiše!
— I Tebe je majka u zibci zibala,
I bio si nasmijan ko nikad više.

Ne zamjeri griehu blaga razriešena,
Što se po livadi u kvar zaletilo,
— Jer ono se ipak u špilji sjetilo
Ostaviti Tebi jasle pune siena.

BLAGDAN ŠUME

Djeci su jutros nabrane grane
Čudnu tajnu odale,
Da su po njima u davne dane
Tvoje noge hodale.

Još uviek priča šuma ta crna,
Da si u njoj molio,
I da plaha srna
Pozna mjesto, gdje si znoj krvavi prolio.

I priča, da su njeni se dlani
U jaslice svinuli,
Na svakoj da se poznaje grani,
Dokle su Tebi čavle rinuli.

Djeca već znaju, da šuma stara
Od muke Tvoje stoji sabrana.
Cvjetnica blagdan njenog je dara:
Mladica kad je za Te nabrana.

BLAGOSLOV ŽITA

Čuj, Gospodine, kako toplo mole usjevi,
Svaka vlat zagovara za nas,
Čuj, oni mole Tvoju dragu molitvu:
„Kruh naš svagdanji daj nam danas . . ."

Jer mi ne tražimo zlata od Tebe:
Tek da nam djeca budu kruha sita.
Zar ne čuješ, kako mole kolibe i kuće:
Žita, žita, žita . . .

Blagoslovi zato zlatne usjeve,
Dosta je, da ih dirne ruka Tvoja,
I mi ćemo čuti, gdje pjevaju anđeli
Sred plodnih njiva i hvoja.

Jer mi dobro znamo, da Ti trebaš žita
I da si zato sišao s neba,
Pa nek anđeli sakupe svakog jutra
Koliko Ti treba.

MOLITVA ZA SJENOKOSCE

Sjedni, Gospodine, na meke odkose trave
I slušaj, kako fijuču kose,
Po njihovu ritmu njišu se kosaca glave
I njihove noge bose.

Al znaj, da jednako rad im kosi dane,
I da im se srdca u strahu njišu:
Ne će li blago ostat bez hrane,
Kad zima dođe uz snieg i kišu.

Barem zbog betlemskih jasala svaku
Molitvu njihovu primi,
Jer sieno je prava postelja seljaku
I ljeti i zimi.

Al nemoj ni živine zaboravit dvije,
Koje su Te u špilji branile od leda.
Ti znaš, da hranu lako naći nije,
Kad pritisne bieda. . . .

KUKURUZ

Svrstani u redu kukuruzi
Prekriše polja sva.
Putuju u jesen kroz zlo ljeto
Dva i dva — — —

Na razkršću cestâ dobrome križu
Dignu na pozdrav bat.
Njima je svaki siromah otac,
A Isus brat.

A On ih blago pogleda s križa
I rukom pokaže put.
Tog časa klip je postao zlatan
I žut . . .

SJEĆANJA

Kukuruz je suh.
Klipovi zreli prignuše glave,
Klipovi zlatni od kojih prave
Seljakinje kruh.

Dahću konji. Klipovi se ruše.
Beračice baš ih meću u lies.
Ulazi sjeta u polja i duše,
A u vjetar bies.

Sjećaš li se? S trnjem si u kosi
Prignuo glavu, izpustio duh,
I iz peći Srdca izvuko si
Siromaha kruh.

Kad prignem glavu, k meni pristupi,
Na kola me digni s griesima svim.
Oprosti, što Te vozih po župi
U kolima svakakvim.

DOHODAK JESENI

Jesen je iz gorskih sišla vinograda
Crvena u licu, nestalna u hodu,
Jabuke je zadnje u veselju stresla
I plašljive vrbe nagnula u vodu.

On dugo uz cestu, sa svićom u noći,
Pruža kalež prazan, da Mu dio dade,
Za komad je Kruha iznajmio njive
I za kalež Vina plodne vinograde.

Sve će Mu to dati dobra, zlatna jesen
Za naknadu krvi Srdca probodena,
I jabuku k tome mjesto one, što je
Bila ukradena. . . .

S BOŽIĆEM PO SNIEGU

Noćas Te blato dirnuti ne će
Prljavih cesta i naših grieha,
S' kosa će se Tvojih runiti zlato
Iznad sniežnih lieha.

Koraci Tvoji tako su topli,
Da bi se mogla odkrabit rieka,
I šuma zapalit ko obrazi Tvoji
I snieg uzavriet poput mlieka.

Al nemoj se čudit, ako ove noći
Mnogi se Tebe jedva i sjete:
U bjelini sniežnoj opazit ćeš stope
Grješne i svete . . .

HIMAN KRISTOVIM OČIMA

Nek je slava, Kriste, Tvojim dragim očima,
Kojima siješ radost, kud Ti noga krene,
I u ovim crnim, bezradostnim noćima
Privlačiš k Sebi zavedene.

Nek je slava, Kriste, Tvojim blagim riečima,
Kojima blažiš tugu i života rane,
I umorne s težkim teretom na plećima
Sokoliš nadom u vedrije dane.

Nek je slava, Kriste, Tvojim silnim rukama,
Kojima ravnaš svjetove u okretaju,
I neznanu dušu, kušanu u mukama,
Grliš ko diete u svom naručaju,

Nek je slava, Kriste, Tvojim žarkim ranama,
Kojima pružaš ljubav čistiju od zlata
I činiš da lete k nebotičnim stranama
Bezbrojna patnikâ jata.

Nek je slava, Kriste, Tvojim divnim pjesmama,
Kojima vabiš ljude do svoga oltara,
Da na Tvojim svetim, neusahlim česmama
Zagrabe radost sretnih ubogara.

PASTORALE

O kad bi nam, Isuse, anđelak mio
Tvog djetinstva tajne odao,
Znali bismo odmah, koji dan je bio,
Kad si prohodao.

I koje veselje Tvojih je bilo,
Dok si od radosti bučio,
I dok si nestalan iz krila u krilo
Hodati učio.

Zacielo si pao (kao svako diete),
Al se nisi htio jadati,
Jer si već tad znao, da ćeš prepun sjete
Pod križem padati.

Od onda, Isuse, Tvoje noge nage
Nisu još prestale hodati,
Da bezmjernu radost, izvor vječne snage,
Mogle bi biedniku podati.

Zaputi se k nama, o Isuse Mali,
Jer mi Te već dugo čekamo,
Sve bismo na svietu za tu sreću dali,
Da Te sa sobom povedemo nekamo.

Dat ćemo Ti ruku, eda ne bi pao,
I čarobne priče pričati,
A svaki će gusak, kad ga budeš zvao,
Na dvoru od sreće kričati.

Kada Ti odrasteš, mi ćemo bit stari . . .
O da znaš, kako će nam goditi,
Da nas Ti (prosjake, za koje nitko ne mari)
Možeš za ruku voditi.

OPLAKIVANJE MRTVOG ISUSA

Hladno Ti je čelo poput mora,
Nepomično stoje Tvoja draga usta
I bezkrvne ustne,
A Ti si sišo s neba, da poljubiš stvora,
Da srdca ne budu pusta,
I duša da mirnije usne.

Grudi su Ti tvrde poput silne gore,
Svatko može da Ti rukama dodirne
Srdce probodeno,
A Ti si htio da srdca u vječnosti gore,
I oči da gledaju mirne
Nebo raztvoreno.

Krvava je Tvoja kosa,
Ukočene ruke
I umorne noge,
A Ti si bio čist ko blistava rosa
I bez muke
Ozdravljao si mnoge.

Poljubit ću danas krunu čela Tvoga
I ranu, što se do Tvog srdca pruža,
I koljena oba,
Jer vjerujem, da će od poljubca toga
Na ustnama Tvojim procvjetati ruža,
Kad proslavljen ustaneš iz groba.

SELJACI U KRISTOVOJ RADIONICI

mat 1941-45

Mi se već dugo, Isuse, k Tebi spremamo,
Jer je u Tvojoj sobi jasno ko dan.
Ulja nismo dobili, a žarulja nemamo,
Da si bar nekako skratimo san.

Zašto Ti uviek do kasna radiš?
U Tvojoj se sobi postružnjak čuje,
A Ti bi mogao da zlato vadiš,
I čekić Tvoj da zviezde kuje.

Toplo je kod Tebe, ma da je snieg
Svuda okolo pao.
Ti peći nemaš, a leden bi brieg
Od Tvoje topline raztopljen pao.

Čudan si Ti, Isuse! Samo križeve praviš.
Tko će Ti ih kupiti?
Nekad si pravio vrata, a sad se baviš
Poslom, koji Ti ne će novca skupiti.

— Pravio sam vrata, ali niste htjeli ući.
Čak ste ih dali zatvoriti,
Sad križeve pravim, jer samo ti ključi
Mogu nebo raztvoriti.

Poziv na svečanost (Invitatorium)

„. . . et in psalmis iubilemus Ei"
(Psal. 94)

NA BOŽIĆ

Padajte, snjegovi, pokrovi biednika,
Padajte, pahulje, suze sirota!
U raskošju vašem sići će nečujno
Siromah Najveći.

Padajte, padajte, i prekrijte noćas
Pukotine misli!
Padajte, padajte i sakrijte noćas
Garišta srdaca!
Jer On je nježan i bos,
A zemlja je naša opora.
Padajte, padajte, tihi snjegovi,
Tiho bez zamaha!

U jednoj pahulji sakrit ću sebe
Ko sveti tat.
Na Njegovu obrazu da se zaustavim
Ko bieli cviet,
A tad ću nestati u toplini lica
Ko suza radostnica.

Padajte, snjegovi, pokrovi biednika,
Padajte, pahulje, suze sirota.
Padajte, padajte, jer će nas Maleni
Prenieti noćas na brdo visoko,
Gdje je snieg vječan
I vječna bjelina.

NA CVJETNICU

Širite ruke, umorne ruke, masline drage,
Mašite na pozdrav dlanom od srebra!
Tisuće ptica iz vaših pjeva kvrga,
Tisuće kljunova zelene grančice kida,
Jer prolazi Veliki Kralj
Na magarčetu.

Onaj isti, onaj isti, što je jahao na živini
Kao diete u krilu Djevice,
Taj isti, taj isti narastao je kao gora
Silan Kralj,
Ali dobra živina još snage ima
Da Ga nosi.

O dobri magarče, što Boga nosiš,
Zviezde bi drhtale pod Njegovim nogama!
O dobra živino, tisuće bi htjele
Podieliti s tobom taj sveti teret!
O dobri magarče, ti mudrost znadeš pravu,
Jer nisi zbacio Gospodnji jaram!

Širite ruke, umorne ruke, masline drage,
Jer nâs je strah pružiti ih pred Bogom.
Zvoni zvoncem, što ti visi o vratu, dobri magarče,
Da bar glavu prignemo, kad Gospodin prođe!

NA BIELU NEDJELJU

Dođite, djeco, s bielim svićama, u bielim odielima!
Dođite, starci s bielim vlasima, u bielim mislima.
Trešnje su uzduž putova biele uzdigle kandelabre,
Na svakoj grani tisuće gori cvjetova,
Jer nevino proljeće uzkrsni obavlja obhod
I prati Boga na rukama Biele Nedjelje.

Vi, što ste opet našli dušu u bjelini Hostije,
Kao što je nalazi proljeće u bjelini cvieća;
Vi, što ste opet zagrabili milost iz vira,
Kao što grabi proljeće život iz potoka:
Dođite, da pod bielom nebnicom pratimo Boga
I s Bielom Nedjeljom pjevamo:

Tvoja je bjelina, o Kralju i Gospodine,
Koji se skrivaš u bieloj Hostiji.
Bjelina sunca i cvieća,
Bjelina misli i srdaca,
Bjelina djece i sjedina,
Bjelina zime i proljeća.
Bjelina neba,
Bjelina svetosti.
S Tobom ćemo ući, o Bieli Gospodine,
U bjelinu vječnosti.

Aspersio intima

„. . . et sui roris intima aspersione foecundet"
(Postcommunio Pentec.)

DOČEK

Došô sam pred Njega zbunjen i tih
Ko diete — bez rieči.
Zaboravih, ljudi, i prvi stih
Pjesme, što je morah reći.

Zaludu je šaptat pozdrav naručeni,
Jer ja sam, ljudi, postao gluh
Od silne sreće, što je došô k meni
Utješitelj Sveti Duh.

BJELJI OD SNIEGA

Ko smrznuta gruda u ruci dječaka
Prolaznike lupam u večernje sate,
Kad si prošo cestom bez božanskog znaka,
Nabacih se na Te.

A Ti vješto mene dočeka u ruke
I stisnu ko lovac pticu neku stranu.
Sva nemirnost srdca nečujne bez buke
Presta na Tvom dlanu.

UTJEHA SRDCA

Ne tuži, dušo, što se nisi skrila
U dubini nečijeg oka,
Što mladost tvoju nije zahvatila
Čežnja duboka!

Zamahni rukom pticama, kad odu,
Na pozdrav njihov sladki;
Ne prati ribe, kad siđu u vodu
Uz rub ljepote gladki.

Zamoli diete, što bez brige spava,
Za ruku da te vodi,
Zar ne znaš, dušo, da vedrina plava
U mrkloj noći se rodi?

DIVLJI CVIET

Pusti me da cvatem u dnu šume biele
Bez mirisnog daha,
Bar na moje čaške ne će sići pčele
Pune zlatnog praha.

Šumara pošalji tek na kraju ljeta,
Kad razkošna šuma u vrućici bunca,
Tad ćeš doznat čežnju divljeg bielog cvieta:
Sunca . . . Sunca . . . Sunca!

OSMIEH RÙKŪ

Gori moja misô u vrućici biega.
Gdje su Tvoje ruke?
Biele, biele ruke ko dar bielog sniega
Šumama bez buke.

O kako je krasno klonut pod težinom
Tvojeg bielog dlana,
Ko samrtna grana pod snježnom bjelinom
Svježe zakopana!

Nemoj da mi čelo lupne o tle tvrdo
Kamo dani vuku,
Nek me uviek vodi na to sveto brdo
Osmieh Tvojih ruku!

JAGNJE U SPOMENARU

Umriet ćeš - i nitko ne će znati
Tugu tvoju.
Otišla su stada, zaludu ćeš zvati
Drúgu koju.

Nitko ne će čuti; nitko se ne vraća
Na zov tihe duše;
Zar je kome stalo, što oštrice drača
Tvoje snove ruše?

Nemoj, nemoj zvati, da tko otro ne bi
Suze tvojih zjena,
Nikad ne bi djeca listala o tebi
Knjigu uspomena.

LJEPOTA

Razigrano jagnje u jutarnjem muku,
Diete u lovu leptira razširenih ruku,
Mirna zviezda u svemira kosi,
Rumen sunca u poljubcu noći,
Žar mladosti, kad se sretnu oči,
Dobrota Boga, koji srdca uz cestu prosi.

SPOZNAJA

Naći ćeš sebe, kad ti srdce klone
U naručaj sjete, koja dušu zebe.
Znaj, da bliede svieće, tek kad suze rone,
Osvjetljuju sebe.

Tada nemoj žalit, što ti misô šuti,
Jer u njoj oduviek nemiri se roje,
Tek srdce, srdce, koje vječno sluti:
Ono je tvoje, samo tvoje!

ČEŽNJE

Razapeti jedra bieloj jedrilici,
Susresti ljepotu na plavoj pučini,
Zapjevati srdcu ko samotnoj ptici,
Jedriti, jedriti u silnoj brzini
I s čežnjama već jednom prestati
I nestati . . .

EPITAFIJ

On nije srdce uz cestu vješao,
Da ga čežnja njiše,
Svu krv je svoju sa zemljom smiješao,
S njom da pjesme piše.

Možda je to zato, što sirota
Nikoga tu nije imao,
A bio je toliko bogat, da za života
Samilosti nije primao.

Jedino na zemlji, za čim će žaliti,
To je divno cvieće.
Dajte mu ga! Njemu ne treba paliti
Mrtvačke svieće.

Priče naših ravni

Koška kod Osieka

LAN

Pogledaj, sekice! More, plavo more
Razlilo se u ravnice,
Valovi se sitni ganjaju i bore:
Lan je razodkrio lice.

A makovi žarki ko svietla na brodu
Njišu se u lanu po čitavom kraju;
Makovi žarki ko djevojke u hodu
Rubcima ti mašu i poljubce daju.

Potraži još samo lađicu u lanu
S kormilarom sjetnim, koji na te vreba;
Kad u zoru, seko, opaziš ga ranu,
Zaplovit ćeš s njime u visine neba.

ANGELUS

Prigiba se klasje zvonu Božjeg hrama,
U tišini sluša Pozdravljenje bielo:
— „Anđeo Gospodnji naviestio vama,
Da iz vašeg zrna sazda Isus tielo".

Po njivama kleči Angelus i moli,
Uz motiku prignut čeka svete rieči:
— „Mi smo skromno klasje, hrana ove doli,
Neka bude nama prema tvojoj rieči!"

Kad Tielovo dođe, blagdan Božjeg Gosta,
Angelus će javljat iz visine hrama:
— „Klas, gle, naših njiva Tielom Božjim posta
I prebiva s nama".

DJETELINA

Sakrij se u tuzi s rosnom djetelinom
U visoko žito, da sačuvaš mladost,
Da ti sunce dušu ne muči vrelinom,
Da u kaplji rose nađeš svoju radost!

Poslušaj, kad jata brbljavih se ptica
Na klasove spuste, da im kljuju grudi,
Upoznat ćeš tajnu veselih ravnica:
Klas je izvor sreće anđela i ljudi.

Za sve zviezde neba ne bi ravan dala
Samo jedno zrno svojeg divnog klasa:
Tu počinje tajna bielih korporala,
Molitva i pjesma orgulja i glasa.

Sakrij svoju dušu i čekaj, dok kosa
Ne posječe krila skromnoj djetelini,
A tad je svejedno, da l' sunce il' rosa
Traže tvoje srdce mrtvo u dubini.

KLASOVI

rat 1941-45.

Zašto ste spustili glave, bieli klasovi?
Zar vas brige muče?
Sutra će u vama ječiti glasovi
„Risara", što vas u snopove luče.

Od vaše mudrosti živu mudraci,
Bez vas bi ih moljac pojeo u knjigama,
Vi jedina čežnja djece u baraci,
Zašto se mučite težkim brigama?

Mori vas briga za djecom, što čeznu za kruhom
Na moru i planinama,
Oni ne žude za zlatom, ni za skupim ruhom,
Već za vama, o bieli klasovi, u nizinama!

SUNCOKRETI

Očarane suncem, usijana čela,
Susrest ćeš u polju suncokrete žute,
Čiste se u vatri ko zlato iz vrela
I šute.

Na dlanu svom nose u svjetiljci ulje
Ko djevice mudre iz Kristove priče,
Cieli dan u sunce zaljubljeni bulje,
Još u noći za njim srdce im se miče.

Ko svićnjaci zlatni od stajanja dugog
Oslabe i držci zlatnih suncokreta,
Tad naslone glavu jedan pokraj drugog
I spokojno usnu do drugoga ljeta.

ŠUMA

Klenovi crne šapuću viesti:
Hrastovi stari u nesviest padaju,
Drhću od straha maleni briesti,
Jedan se drugome jadaju.

Vjetrovi cvile, samilost prose
Za šumu dragu, domaću:
Njezinu djecu u kolima nose
Na lomaču . . .

BREZE

Strah me je, sekice! Tupo snatre breze
U te sive plahte tvrdo umotane.
Zloduhi je vjetar s kišom punom jeze
Zasjeo na grane.

Ko da stenje pod njim povaljeno žito
I slomljeno cvieće.
Breze, plahe bake, šúme kao sito
I mrtvačke pale uz drumove svieće.

Možda im je tužne prišapnuo glase.
(On s daljinom uviek čudne ima veze).
Zašto se svi moji tako mladi gase?
Strah me je, sekice! Tužno šume breze . . .

TUGA PREDPROLJEĆA

I.

Gladni je snieg pobrstio travu,
Sunce ga žedno ne će otjerat.
Krave uz jasle prignule glavu,
Nitko ih ne će na pašu potjerat.

Skrile se vrbe, grla da svežu,
Dižuć iz bare težku pesnicu.
Proljeća svakog grane im režu,
Pijani trs da ima desnicu.

II.

Umire snieg u grabi kraj puta
Poslije dugog plača,
Brzo će zemlja pokrit ga kruta
Prepuna drača.

Mrtva bjelina leži u blatu.
Mladosti neke sjeća.
Doći će opet u punom cvatu
S bjelinom cvieća.

Portreti

DIETE

Na bielom papiru u snu badnje noći
Piše Kristu list.
Olovka mu šara čudnovate crte
Ko slikarev kist.

I smije se sladko, što baš nitko ne zna
Čitat njihov lik,
Jer kad bi to znao, postao bi odmah
Pravi umjetnik.

DJEVOJKA

Ona most je divan na života rieci,
U sebi što čudno bol i sreću spaja.
Na njemu se čuju ubojiti metci,
Al i sladke rieči — obećanja raja.

Srdce joj je bilo tajinstvenog zvona,
Što poziva ljude na svečanost cvieća.
Ostat će modelom najljepših Madona,
U ruci dok bude gorila joj svieća.

STARAC

Vječnost se već spušta na njegovo tjeme
U oblaka šaci kao runo biela.
Zemlja širi brazde — ralo joj je vrieme —
Od klonulih nogu sve do crna čela.

Kad oblaka mekog razpline se breme,
Starac će u čudu nebo ugledati,
Zemlja će u brazde ubaciti sjeme,
Da bi novo stablo moglo proklijati.

MOLITVA ZA SRDCE DRAGE ZEMLJE

Bože, Ti si htio,
da njeno srdce dâ na površinu
bielo proljeće.
Ti si nad njim bdio,
čuvao mu život kroz težku sudbinu
mnogo stoljeće.
Nek ga uviek nosi na cvietnome dlanu,
kroz zimu pustu sniegom zasijanu,
bielo proljeće.

Sve je svoje dane
srdce to drago izpisalo u krvi
borba i pregnuća.
Vidao si rane,
tješio ga nadom u dan ovaj prvi
uzkrsnuća.
Nek ga uviek prate do konačne mete
zvona naša draga, puna blage sjete,
zvona uzkrsnuća.

Ti si dobro znao,
da je ovo srdce blago kao jagnje
puno ljubavi,
zato si mu dao
ugledati danas izpunjene sanje:
dom svoj ubavi.
Neka uviek gori ko baklja u noći,
za pobjedu pravde, koja mora doći
puna ljubavi!

OTOCI

mt 1941-45.

Ko mudraci stari u pučinu zure
Otoci ti dragi i strpljivo šute,
Težko im je, što se u klisure sure
Skrila morska vila, brojeć dane krute.

Uzeše im lađe, da bi samo smjeli
Izdaleka gledat domovinu staru,
Al ne znaju, da su mnogi još modeli
Naših drevnih lađa na Božjem oltaru.

Varaju se misleć: svjetiljke kad gase,
Da će otok koji na grebene doći,
Jer zavjetni naši lumini se glase
Iz crkvica bielih usred crne noći.

I jarbole vitke sa zastavom slave
Sačuvaše vješto: bezbrojne zvonike.
Znaju, da će s njima iz pučine plave
Dovesti sa kopna hrabre osvetnike.

Uspio je ipak dušman naše sreće
Zamutiti oči plavoj morskoj vili,
Jer mornari mnogi nikad doći ne će,
Što su njenom srcu tako dragi bili . . .

KRIŽ NA ULAZU U LUKU

Ostao si sam na rtu duge uvale,
dobri Križu!
A bio si nada, dok su bure duvale,
onima, koji iz daljine stižu.

Vješt si bio stražar, koji budno pazi,
pri ulazu lađe svietla da ne gase.
Stražio si danju po sunčanoj snazi,
a noću sa sitnom svjetiljkom uzá se.

Al postao star si za mudrace nove,
koji stakla tvojoj razbiše „lanterni",
htijući da noću bez pregleda plove . . .
— O zašto su bili tako lakovjerni?

Ti šutiš već dugo, a okolni žali
po uvali trupla ugledati mogu.
O daj, da bar mrtve izbace ih vali
do božanskih Tvojih izranjenih nogu!

Al ne ćeš sam ostat! Zvono Tvoje zvoni,
dobri Križu!
Zapali svjetiljku, da vide put oni,
koji domu svome iz daljine stižu.

LAĐE

Kolievke su plave, koje morske vile
Graciozno ziblju od jutra do mraka,
Pjevajući tiho uspavanke mile,
Koje samo čuje uho morskog raka.

Sve su naše pjesme tiha, tužna jeka
Vjetra, koji pokoj tek u jedru nađe.
Ritam našem srdcu daje igra meka
Valova i lađe.

A naša je čežnja duboka, duboka . . .
Izcrpla je ne bi sva zemaljska vedra.
Ko ni ona draga, dva velika oka,
Koje nosi naša otočanka jedra.

Lađe će nas odvest, danas ili sutra,
Na pučine vječne bez prolaznih međa,
Kamo su već pošle nekog vedrog jutra
Duše naših pređa.

BOROVI

Vječno su zeleni ko da je proljeće!
Izpili su boju svježih morskih trava,
Uz brieg se penju, odkud mjesec dolieće,
Poneki na hridi sunča se i spava.

Iz njihova rebra lađe se rađaju,
A mreže se bojom ponose od kore.
O zar se igdje ptice slađe svađaju
Nego na tebi, crni naš bore?

Na Božić se šutke do sela dovuku . . .
Stari se ko badnjaci uz žeravu griju.
A mladi se u srebro i zviezde obuku
I s djecom se radostno nad jaslama smiju.

Tako su dobri, da s nama se u grob spuštaju,
Ukočeni ko daske od silnoga bola.
Ostali tamo u šumi tog časa puštaju,
Da im iz oka kaplje suza: žuta smola.

MOLITVA ZA MOJ OTOK

Ožívi na licu crvene makove
Mladosti, Bože, na utjehu palima!
Nek viču djeca, dok love rakove
Po našim bielim žalima!

Produži jutra, da kuće srušene
Opet se naše dograde,
A majke skupe plahte sušene
Po rubu poljske ograde!

Učini, da jednom muka prestane
Neokopanih loza i smokava,
Da tuge samotnih cesta nestane
I jeze poljskih lokava!

Tad anđela pusti, da zvoni poljima
Od uvale do gorskog potoka,
Da obnovu slave u srdcima boljima
Preživjeli ljudi moga otoka!

MORSKA ZVIEZDO

Tebi smo darovali dušu našeg nemirnog mora
S algama sitnim i ribama tajnih dubina.
O, ti znaš dobro, da nema na zemlji čitavoj stvora
Koji bi volio zviezde ko srdce ribarskog sina!

Jer sve su naše čežnje u čaši plavoga mora:
Tu nam je i dom, i hrana, i ponos, i sreća.
Pa što nam još treba, kad nas Ti gledaš s neba,
Zar ičija sreća može biti veća?

Učini, da još dugo mornari k Tebi okreću oči
U oluji mraka, gdje nada prestaje svaka,
I da ribe lete za našim svićama u noći,
Ko što mi za sjajem Tvojih čeznemo zraka!

Čuvaj nam more i vjeđe ne sklapaj nad njime,
Jer Ti znaš najbolje, dokle su naše međe, gdje nam je gniezdo. . . .
Koje nisu mogle izbrisat nikakve oseke ni plime,
Jer se iz njih čuo pjev: "Zdravo, morska zviezdo!"

KRALJICI SVIBNJA

I ovog krvavog svibnja, skriveni u cvieću naših cvjetnjaka i voćnjaka, upravljamo Ti žarku molitvu za srdca tužnih majki današnjice.

Daj im osjetiti dio Tvoje bezkrajne radosti, kad nađu svoju izgubljenu djecu, razpršenu po bojištima svieta. Koliko si suza prolila u ona tri dana, dok si tražila maloga Isusa! A mnoge majke ne plaču tri dana, već tri godine. Ti znaš najbolje, što znače njihove suze.

Daj im osjetiti dio Tvoje bezmjerne jakosti, kad začuju tužnu viest. Ti si držala u krilu mrtva Isusa, a naše će majke uzalud pružati ruke za nestalom djecom. Spusti na te neznane ruke Svog Sina, da osjete blizinu neba, kamo su pošla njihova djeca.

Marijo! Ti znaš, da nitko ne drhće od straha, koliko srdca naših majki. Svako bezimeno bojište izpisano je majčinim imenom. Umirući neprijatelji postaju braća u zazivu tog imena. A Ti, velika majko, učini, da svi živi postanu braća u zazivu Tvog imena!

Nek tišina svibanjskog jutra siđe u srdca naših majki! Nek im cvieće odmori tužne oči! Nek im draga zvona dočaraju slavu uzkrsnuća, u kojem nestaju sve suze i uzdasi!

Marijo! Blagoslovi srdca naših majki, koja stvaraju sviet! Iz tog blagoslova nek iziđe ljepši, novi naraštaj, odraz njihove ljubavi. Nek i naša gruda bude lie[illegible] plemenita i dobra kao srdca naših majki, koja Ti blagosloviš!

MAJKO MILOSRĐA!

Jesen zaključava vrata svojih spremišta, da obezbiedi zimu kruhom i vinom.

A mi siromasi srdca zaključat ćemo se u Tvoja svetišta, da izprosimo od Tebe Kruh vječnog života.

Zima je na vratima, majko! — zima, kojoj je snieg i led naših brda tek bliedi okvir i dječja igračka. Zima je to srdca, koje nema gdje dą se zakloni.

Ti si nam simbol ljubavi, dobrote i milosrđa.

Ljubav je Tvoja zgrijala Isusa u hladnoj špilji, a po dahu živina mogao se smrznuti, kao što bi se smrznuo i po dahu cielog čovječanstva, koje širi zadah mržnje, krvi i strasti.

Dobrota je tvoja podržala križ Isusu. Jeruzalemske žene još su više razžalostile Njegovo Srdce i otežčale breme križa, jer su rodile bogoubice. Sve majke današnjeg naraštaja ne će olakšati njegov križ, koji je danas mnogo teži, jer izgleda, da nije načinjen od drva, nego od najtežeg željeza.

Milosrđe Tvoje u nebu ne pozna granica, jer je u Tvojim rukama riznica neba. Majko milosrđa, daj veliku milost svietu: da bude milosrdan!

SRDCE PROBODENO!

Nikad ne će zacieliti Tvoja rana, dok bude ljudi na zemlji!

Jer uviek će biti grješnika, koji će crpsti iz Tebe vodu oproštenja!

Ti si raztvorena vrata. Što bi bilo od nas, da ih zatvoriš? Nestalo bi svietla, što kroz njih svietli; nestalo bi milosti, što kroz njih silazi. Nastala bi tama i neutaživ glad.

Ljudi su u svojoj zlobi pogodili Tvoje želje. Ti bi od velike ljubavi bilo izkočilo iz zatvorenih grudi, da podigneš i poljubiš pogaženo srdce čovjekovo. A čovjek je u najvećem griehu, onda, kad je koplje zarinuo u Tebe, naišao na izvor sreće i milosti.

Cielo nebo nije moglo obujmiti Tvoju ljubav, a čovjeku si dopustilo, da kopljem dođe do njezina dna.

Dobro Srdce!

Osveti se nama, Tvojim ubicama! Istim kopljem probodi naše srdce, da se izciedi iz njega nečista krv. Možda ćeš u dubini našeg srdca naći Svoje ime. Očisti nas i posveti!

Kriste! Kad više na križu nisi mogao govoriti ustima, progovorio si velikim Srdcem. Možda si se pobojao, da ljudi ne će vjerovati tvojim riečima nego djelima.

I dao si im rudnik, u kojemu je sve blago vječnosti sakriveno. Bogatiji više ne možemo biti.

Nemoj dopustiti, Srdce probodeno, da postanemo siromasi, tražeći ljubav zatvorenih srdaca.

CVIETE SNJEŽNIH POLJANA!

Našle su Te pastirice u zapuštenoj staji. Tvoj miris izbrisao je težki zadah špilje. Kako su bile sretne, što su u bezlistnoj zimi našle tako bieli cviet!

Mi novovjekovni pastiri ponosni smo, što taj cviet nosimo u srdcu. To je neizmjerni dar Tvoje dobrote, Božiću! Ali Ti se bojiš, da Te ne iztjeramo na snieg i led. Ostavio si majku, da se preseliš k nama. Bojiš se i s pravom, jer su Te mnogi nosili u zapučku kao obični zemaljski cviet i bacili Te, kad im više nisi trebao.

Ali ne boj se! Mi prognanici mira znademo dobro, da se ne će nitko naći, koji bi nad našim grobom usadio cviet. Zato ćemo Te zadržati u srdcu, da jednom proklijaš iz našeg tiela na neznanom grobu u obliku križa.

Ti ne ostavljaš one, koji Te nađu, ali dopuštaš, da Te svaki posjednik proda, kao što djevojke na uglovima prodaju cviće. Jer i Ti si cviet. Jao onima, koji Te izgube, jer više ne znaju za ljepotu, koja jedina usrećuje srdce!

Oprosti, dobri cviete, što je mraz našeg nehaja, često povriedio Tvoje latice! Širi Svoj miris iz našeg srdca! Nek naša okolina zna, da još živi plemenitost, dobrota i ljepota na zemlji!

Procvati baš sada, u danima ledenosti srdca i osjećaja, u danima nemira i straha!

Opij nas svojim mirisom, da zaboravimo zadah mržnje!

KAZALO

I.

USPAVANKA . . . . . str. 4

II.

ISUS NA SAONICAMA . „ 6
Proljeće šeta s Isusom . „ 7
Blagdan šume . . . . „ 8
Blagoslov žita . . . . „ 9
Molitva za sjenokosce . „ 10
Kukuruz . . . . . „ 11
Sjećanja . . . . . „ 12
Dohodak jeseni . . . . „ 13
S Božićem po sniegu . . „ 14

III.

HIMAN KRISTOVIM OČIMA 17
Pastorale . . . . . „ 18
Oplakivanje mrtvog Isusa „ 19
Seljaci u Kristovoj radionici „ 20

IV.

POZIV NA SVEČANOST
Na Božić . . . . . „ 22
Na Cvjetnicu . . . . . „ 23
Na Bielu Nedjelju . . . „ 24

V.

ASPERSIO INTIMA
Doček . . . . . „ 26
Bjelji od sniega . . . . „ 27
Utjeha srdca . . . . . „ 28
Divlji cviet . . . . . „ 29
Osmieh ruku . . . . . „ 30
Jagnje u spomenaru . . „ 31
Ljepota . . . . . „ 32
Spoznaja . . . . . „ 33
Čežnje . . . . . str. 34
Epitafij . . . . . „ 35

VI.

PRIČE NAŠIH RAVNI
Lan . . . . . „ 38
Angelus . . . . . „ 39
Djetelina . . . . . „ 40
Klasovi . . . . . „ 41
Suncokret . . . . . „ 42
Šuma . . . . . „ 43
Breze . . . . . „ 44
Tuga predproljeća . . . „ 45

VII.

PORTRETI
Diete . . . . . „ 48
Djevojka . . . . . „ 49
Starac . . . . . „ 50

VIII.

SRDCE DRAGE ZEMLJE „ 52
Otoci . . . . . „ 53
Križ na ulazu u luku . . „ 54
Lađe . . . . . „ 55
Borovi . . . . . „ 56
Molitva za moj otok . . „ 57
Morska zviezdo! . . . „ 58

IX.

MOLITVE
Kraljici svibnja . . . . „ 60
Majko miiosrđa! . . . „ 61
Srdce probodeno! . . . „ 62
Cviete sniežnih poljana! . „ 63

Dozvolom crkvenih vlasti. — Tisak odobren odlukom Glavnog Ravnateljstva za promičbu br. 1180/45.

TISKARA BRAĆA KRALJ – ZAGREB, PAVLA RADIĆA UL. 9